

שאלה: מרדכי ציוה לאסתר לא לגלות שהיא יהודיה. גם אחר כך, כל שבע השנים מאז שנלקחה אסתר לבית המלך "אין אסתר מגדת את מולדתה ואת עמה" (אסתר ב, כ). מדוע?

תשובה: יש דיעות שונות בנושא זה. רש"י (אסתר ב, י) בענין ציווי מרדכי אומר "כדי שיאמרו שהיא ממשפחה בזויה וישלחוה, שאם ידעו שהיא ממשפחת שאול המלך היו מחזיקים בה". תשובה זו קשה כי הרי גם אחרי שנלקחה למלוך תחת ושתי, עדיין לא גילתה ולא הודתה מניין היא באה, שהיא יהודיה. תרגום שני (שהוא מדרש מאוחר, שנתחבר כנראה כמאתים שנה לפני תקופת הרמב"ם) כותב שמרדכי חשש שאם פעם המלך ירגז עליה, פן יגזור להרוג בגללה את כל עמה. זו תשובה דחוקה, כי גם כשהרג את ושתי, לא נאמר שהרג גם בני עמה או בני משפחתה. הרב אברהם אבן עזרא מתרץ שאם תודיע שהיא יהודיה, יקשה עליה לשמור שבת ושאר המצוות, כי ישימו לב אליה והתנהגותה. כעת תוכל לשמור בסתר. גם תשובה זו קשה לקבל, כי לא היתה אז גזרת שמד נגד קיום המצוות.

ונראה שיש טעם נפלא להסתרה זאת. המקרא מספר (אסתר פרק ב פסוק יא):
וּבְכָל יוֹם יוֹם מְרַדְּכִי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֹצֵר בֵּית הַנְּשִׁים לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמֵה יַעֲשֶׂה בָּהּ:

כותב רש"י (וכך הוא במדרש חז"ל):

"מרדכי אמר: לא אירע לצדקת זו שתלקח למשכב ערל, אלא שעתידיה לקום להושיע לישראל. לפיכך היה מחזר לדעת מה יהא בסופה".

כלומר מרדכי חדור היה אמונה שאי אפשר שהקב"ה יגזור עיניו כזה לצדיקה טהורה וצנועה כמו אסתר, שתהיה שבויה בביתו של הגוי השיכור הזה, למשך כל שאר ימות חייה, אם לא שהקב"ה מתכנן כאן איזו ישועה למען עם ישראל. וכאשר תגיע עת צרה, אולי היא תוכל להשפיע למנוע אסון מעם ישראל. וכך באמת אירע!

כמה זמן הלך מרדכי יום יום לפני חצר בית הנשים, להתעניין מה שלומה של אסתר? הנה בשנה השלישית (אסתר א, ג) למלכות אחשורוש נערך משתה מפואר, ומתוך הוללותם בסעודה נהרגה המלכה ושתי. מיד החלו באיסוף נערות למען לבחור מהן עבור הרמון המלך. ורק בשנה השביעית למלכותו (אסתר ב, טז) נבחרה אסתר להיות המלכה המולכת. גזירתו של המן היתה בשנת שתיים עשרה למלכות אחשורוש (אסתר ג, ז). זאת אומרת, מהשנה השלישית (אז נלקחה אסתר) ועד גזירת המן בשנת השתיים-עשרה, עברו תשע שנים. אם בממוצע יש בכל שנה 365 ימים, חשבון פשוט מלמד כי עברו 3285 ימים. גם אם ננכה חצי שנה, כי רק בניסן של שנת שתיים עשרה ערך המן הגורל ובא למלך לבקש להשמיד את כל עם ישראל, הרי בערך 3100 ימים.

והמקרא מספר "בכל יום יום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת מה שלום אסתר, ומה יעשה בה" (אסתר ב, יא). מה הוא פשר כפילות הלשון? אלא לדעת מה שלומה, זה בנוגע אליה אישית. ומה יעשה בה, אלו התוצאות הצפויות ממאסרה. הנה לפנינו הוכחה לאמונה יצוקה, איתנה, חזקה ביותר.

לכן נאסר עליה אשר לא תגיד, כדי שלא יסתירו ממנה ומידיעתה איזו גזירה רעה שתצא מבית המלך, אם היו יודעים שהיא יהודיה. מרדכי רצה שהיא תדע, כדי לקדם פני הרעה ולבטל אותה. ורק ברגע הקריטי, למען הצורך, גילתה אסתר את עמה ואת מולדתה (אסתר, ג).

מכאן עלינו ללמוד כי כאשר נופלת עלינו חלילה איזו מצוקה, בל נתיאש. נדע שיש משגיח עליון יתברך שמו, שמכין תרופה עוד לפני בוא המכה. זהו לימוד עצום שעלינו ללמוד מנס פורים.